

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ І ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету
Т. О. Коломєць
(ініціали та прізвище)
2023 р.

Європейська система захисту прав людини
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

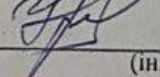
підготовки другого магістерського рівня вищої освіти
(назва освітнього ступеня)
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 262 Правоохоронна діяльність
(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність
(назва)

Укладач: Макаренков Олексій Леонідович, д. ю. н., професор, професор кафедри історії і теорії держави та права

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри історії і теорії держави
та права

Протокол № 1 від "01" вересня 2023 р.
Завідувач кафедри історії і теорії держави та
права

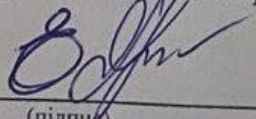

Л. Г. Удовика (підпис)
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
юридичного факультету

Протокол № 1 від "5" вересня 2023 р.
Голова науково-методичної ради
юридичного факультету

І. В. Єна (підпис)
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньої програми

(підпис)
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни	Європейська система захисту прав людини
Код навчальної дисципліни за ОПП	ЦПП ДВВНЗ 4.10
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Форма навчання	Денна (заочна)
Курс / семестр	4/1
Кількість кредитів	4
Тип дисципліни	Основна (дисципліни вибору закладу вищої освіти)
Загальна кількість годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання	4
Лекції	14
Практичні	28
Самостійна робота	78
Індивідуальне науково-дослідне завдання	+
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11655

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу Європейська система захисту прав людини полягає у сприянні формуванню загальної правової культури фахівців з правознавства та збагаченні отриманих знань з міжнародного права. Це досягається через осмислення та вивчення сутності та змісту знань про структуру і функціонування механізму міжнародного захисту прав людини. За результатами вивчення цієї дисципліни у студентів повинні сформуватися вміння і навички користування відповідним тематичним законодавством, уявлення про його застосування у практичній діяльності.

Завданням курсу «Європейська система захисту прав людини» є:

отримання поглиблених знань про поняття та основні складові механізму міжнародного захисту прав людини на підставі аналізу теорії і практики з питань міжнародної правозахисної діяльності;

формування самостійного мислення, навичок аналізу проблемних питань механізму міжнародного захисту прав людини, порівняння та співвіднесення регіональних систем захисту прав людини між собою;

фундаменталізацію правових, управлінських, економічних й політичних складових правосвідомості і правової культури учнів.

вироблення професійного юридичного мислення, необхідного не тільки для засвоєння і застосування права, але й для його коректного тлумачення і творення;

Семінарські заняття доповнюють лекційний курс та забезпечують поглиблене вивчення більш складних і важливих тем курсу, розвивають уміння самостійно вивчати, аналізувати законодавчі акти та законопроекти, формувати й обґрунтовувати висновки та узагальнення.

Згідно з вимогами освітньої (освітньої) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

- здійснювати аналіз трансформацій норм законодавства щодо механізму європейської системи захисту прав людини та практик їхнього застосування, розуміти проблемні аспекти їх реалізації і демонструвати власне бачення шляхів їх розв'язання.

- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел щодо механізму європейської системи прав людини (міжнародних договорів, конвенцій, програмних нормативно-правових документів, монографій, наукових статей тощо).

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу проблем з питань механізму європейської системи захисту прав людини.

- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

- пояснювати характер правових подій та процесів, що стосуються механізму європейської системи захисту прав людини з розумінням професійного та суспільного контексту.

- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин відносно механізму європейської системи захисту прав людини, цінностей та принципів їхнього функціонування в межах міжнародної правової системи та

співробітництва в межах відповідних структур ЄС та інших держав.

– демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів механізму європейської системи захисту прав людини, норм фундаментальних галузей міжнародного права.

– пояснювати природу та зміст європейської системи захисту прав людини.

Набуті студентами знання та навички з дисципліни необхідні їм при написанні випускних кваліфікаційних магістерських робіт та у подальшій професійній діяльності. У навчальному курсі виділяється дві основні проблеми:

загальні правові засади європейської системи захисту прав людини;

функціональні та організаційні аспекти трансформацій суб'єктів європейської системи захисту прав людини.

Вивчення студентами юридичного факультету навчальної дисципліни Європейська система захисту прав людини має як когнітивне, так і профорієнтаційне значення. Після ознайомлення із специфікою механізму міжнародного захисту прав людини (mechanisms for protecting human rights) майбутній юрист може зробити свідомий вибір щодо майбутньої професії, напряму юридичної діяльності. Для нього стає доступною для роботи система юридичних, соціальних, громадських, державних інструментів захисту людської гідності; засоби забезпечення безпеки індивіду від діяльності держави; соціальні інституції та відповідні їм методи діяльності для переведення прав людини з декларативних в дієві.

Зміст курсу спрямовано на підвищення студентами рівня знань, умінь та навичок ефективної реалізації законодавства, відповідних програм і планів, удосконалення організаційних засад міжнародного захисту прав людини, змісту й порядку застосування превентивних механізмів щодо усунення причин та умов правопорушень з урахуванням історії успішних прикладів правозахисту людини на міжнародному рівні, де ключову роль зіграли правники – вчені, голови держав, практикуючі юристи (слідчі, розвідники, судді, прокурори та ін.).

Під час викладання дисципліни автор прагнув виокремити з відповідного інформаційного простору базові елементи, які здатні допомагати правовому

сприйняттю проблем щодо виникнення та функціонування механізму міжнародного захисту прав людини в сучасному суспільстві, створити об'єктивну картину різноманітності правомірної поведінки, реалістичне ставлення до формування та реалізації міжнародної правозахисної політики.

Курс пропонує широкий спектр соціологічної, історичної, психолого-педагогічної та іншої юридичної інформації, яка в сукупності відображає поточний рівень знань механізму міжнародного захисту прав людини та заходи її ефективної роботи. Усе спрямоване на формування практичних навичок щодо осмислення реального стану міжнародного правопорядку та його першопричин, особистості правозахисників, а також заходів запобігання (стримування) злочинам.

Пропонований курс перевершує пересічний підхід до засвоєння знань про право й передбачає обов'язкове занурення учня у площину непередбачуваних на перший погляд висновків про детерміновані ретроспективою сучасний стан й тенденції організації, функціонування та розвитку механізму міжнародного захисту прав людини. Це вимагає від учнів максимального психологічного напруження з відтворення й осмисленого застосування буквально усього масиву правових та суміжних знань (досвіду), а особливо з питань юридичної методології (логіки, антропології, герменевтики, синергетики та ін.), нормопроекування, юридичної техніки тощо. Тільки за таких умов для них стає можливим осягнення сутності та змісту навчального матеріалу, а також більш-менш релевантне та чітке формулювання на цій підставі власних думок з питань предмету дисципліни.

Осмислення цього курсу передбачає здобуття необхідного обсягу знань, потрібних умінь і навичок, визначення додаткової гарні професійної спеціалізації. Й цей досвід являє собою справжнім шляхом до просвітлення, у нашому випадку – професійного просвітлення юриста. При цьому робота над належним опануванням курсу передбачає не тільки їх вербальну артикуляцію, але й перевірку слів дією. Слабка сторона слів полягає у нестачі їх пізнавальної дії. Слова дають тільки натяк на обізнаність у праві, вони її часточка. Тільки після апробації (перевірки) слів діями (практикою; у т. ч. змодельованими ситуаціями штучно на занятті; аналізі прикладів, які були у реальному житті),

знання стає невід’ємною частиною свідомості моїх учнів на тривалий час.

У підсумку Європейська система захисту прав людини спрямований на комплексну професійну підготовку студентів-юристів, що передбачає розкриття правових засад трансформації законодавства про механізм міжнародного захисту прав людини і практик його успішного застосування/реалізації.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні засади науки і навчальної дисципліни «Європейська система захисту прав людини»

Поняття, предмет і система курсу

Права людини

Інтеграційні структури у Європі

Суб’єкти адміністративно- й кримінально-правового забезпечення прав людини

Тема 2. Правові та інші соціальні засади Європейської системи захисту прав людини

Європейські стандарти в галузі прав людини

Правові традиції

Капіталізація права на розвиток людини і нації в межах європейської традицій права

Правові свідомість, культура і світогляд

Гуманітарне законодавство і практика правореалізації

Тема 3. Захист прав людини в Європі

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.: принципи тлумачення, особливості застосування в національному правопорядку

Європейський суд з прав людини: юрисдикція та процедура звернення

Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні (справа «Бурмич та інші проти України» №№ 46852/13, 47786/13, 54125/13, рішення Великої палати 2017 р.; справа «Бочан проти України № 2» 2015 р.).

Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV

Контроль Комітету Міністрів Ради Європи за виконанням рішень Європейського суду з прав людини Європейська соціальна хартія (переглянута)

Захист прав людини в Європейському Союзі.

Хартія основоположних прав Європейського Союзу 2000 р.

Діяльність ОБСЄ у сфері визначення та просування стандартів захисту прав людини (Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин)

Тема 4. Механізм Європейської системи захисту прав людини

Кореляції правових актів та інших соціальних засад системи захисту прав людини у Європі

Ціннісний принцип у моделі класифікації, визначення сутності та змісту прав і свобод людини

Система незалежних наднаціональних інституцій і спільно узгоджених рішень європейських держав з питань забезпечення прав людини

Моніторинг питання дотримання прав людини з боку міжнаціональних інститутів Європи та її держав

Контроль за дотриманням прав людини у Європі

Тема 5. Захист жертв війни ресурсами Європейської системи захисту прав людини

Свавільні вбивства, тортури, сексуальне насильство, позбавлення свободи, порушення права власності та інші типи порушень міжнародного гуманітарного права

Моделі порушень прав людини та міжнародного гуманітарного права

Алгоритми дій для ефективного захисту найбільш уразливих груп осіб

Гуманітарні та правозахисні наслідки війни, які потребують термінових дій

Механізм відповідальності за грубі порушення прав людини та міжнародні, військові злочини

Тема 6. Право на свободу та особисту недоторканність.

Заборона катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання
 Обсяг та складові заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання
 Зобов'язання держави щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання

Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання (справа «Сорінг проти Сполученого Королівства» (Soering v. United Kingdom), № 14038/88, 1989 р.; справа «Гефген проти Німеччини» (Gafgen v. Germany), № 22978/05, рішення Великої палати 2010 р.; «Каверзін проти України», № 23893/03, 2012 р.)

Обсяг та складові права на свободу та особисту недоторканність

Зобов'язання держави щодо права на свободу та особисту недоторканність

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу та особисту недоторканність (справа «Харченко проти України», № 40107/02, 2011 р.; справа «Остін та інші проти Сполученого Королівства» (Austin and Others v. United Kingdom) № 39692/09, рішення Великої палати 2012 р.)

Тема 7. Європейська система захисту прав людини від злочинів у мирний час

Закони, політика, процедури і механізми на національному рівні для здійснення прав людини

Права людини як компонент національних конституційних і правових систем

Органи юстиції у механізмі застосування стандартів з прав людини

Забезпечення накладання санкцій за порушення прав людини

Транскордонні, міжнародні гуманітарні об'єднання держав як передумова ефективної внутрішньонаціональної політики із забезпечення прав людини

Тема 8. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції

Обсяг та складові права на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції Зобов'язання держави щодо права на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції Практика Європейського суду з прав людини щодо права на повагу до приватного життя (справа «С. і Марпер проти Сполученого Королівства» (S and Marper v. United Kingdom), №№ 30562/04, 30566/04, рішення Великої палати 2008 р.; справа «Денісов проти України», № 76639/11, рішення Великої палати 2018 р.)

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на повагу до сімейного життя (справа «Савіни проти України», № 39948/06, 2008 р.; справа «М.Р. і Д.Р. проти України», № 63551/13, 2018 р.)

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на повагу до житла (справа «Німіц проти Німеччини» (Niemietz v. Germany), № 13710/88, 1992 р.; справа «Кривіцька та Кривіцький проти України», № 30856/03, 2011 р.)

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на повагу до кореспонденції (справа «Роман Захаров проти Росії» (Roman Zakharov v. Russia), № 47143/06, рішення Великої палати 2015 р.; справа «Барбулеску проти Румунії» (Bărbulescu v. Romania), № 61496/08, рішення Великої палати 2017 р.)

Тема 9. Захист прав людини на території іншої держави

Міжнародно-правові проблеми захисту співвітчизників за кордоном

Захист державами своїх громадян під час збройних конфліктів що відбуваються на території іншої держави

Дипломатичні та консульські заходи щодо захисту прав громадян за кордоном, а також відповідні негласні механізми роботи спеціальних правоохоронних і/або військових служб

Міжнародно-правові проблеми визначення підстав для застосування державою сили за межами території з метою захисту своїх громадян

Дії механізму діяльності у міжнародних організаціях з міжнародних конфліктів

Тема 10. Свобода думки, совісті і релігії. Свобода вираження поглядів

Обсяг та складові права на свободу думки, совісті і релігії

Зобов'язання держави щодо права на свободу думки, совісті і релігії

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу думки, совісті і релігії (справа «Коккінакіс проти Греції» (*Kokkinakis v. Greece*) № 14307/88, 1993 р.; справа «С.А.С. проти Франції» (*S.A.S. v. France*), № 43835/11, рішення Великої палати 2014 р.; справа «Евейда та інші проти Сполученого Королівства» (*Eweida and Others v. United Kingdom*), №№ 48420/10, 59842/10, 51671/10, 36516/10, 2013 р.)

Обсяг та складові права на свободу вираження поглядів

Зобов'язання держави щодо права на свободу вираження поглядів

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу вираження поглядів (справа «Лінгенс проти Австрії» (*Lingens v. Austria*), № 9815/82, 1986 р.; справа «Угорський Гельсінський Комітет проти Угорщини» (*Magyar Helsinki Bizottsag v. Hungary*), № 18030/11, рішення Великої палати 2016 р.; справа «Аксель Шпрінгер АГ проти Німеччини» (*Axel Springer AG v. Germany*), № 39954/08, рішення Великої палати 2012 р.)

Тема 11. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність

Обсяг та складові права на свободу зібрань та об'єднання

Зобов'язання держави щодо права на свободу зібрань та об'єднання

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу зібрань та об'єднання (справа «Веніамін Тимошенко та інші проти України», № 48408/12, 2014 р.; справа «Букта та інші проти Угорщини» (*Bukta and Others v. Hungary*), № 25691/04, 2007 р.; справа «Баранкевич проти Росії» (*Barankevich v. Russia*), № 10519/03, 2007 р.)

Обсяг та складові права на власність

Зобов'язання держави щодо права на власність

Практика Європейського суду з прав людини щодо права на власність (справа «Спорронг і Лоннрот проти Швеції» (*Sporrong and Lonnroth v. Sweden*), №№ 7151/75, 7152/75, 1982 р.; справа «Лоїзиду проти Туреччини» (*Loizidou v. Turkey*), № 15318/89, рішення Великої палати 1996 р.; справа «Фонд

“Батьківська турбота”» проти України», № 5876/15, 2018 р.)

Тема 12. Правозахисники у механізмі Європейської системи захисту прав людини

Правова доктрина захисту прав людини на території Європи

Поняття, зміст і суб’єктний склад правозахисної діяльності у Європі

Вплив європейської гуманітарної системи на інші регіональні і загальносвітову системи захисту прав людини

Роль українських юристів у створенні правових механізмів Європейської системи захисту прав людини

Забезпечення захисту прав людини в міжнародних європейських організаціях

Тема 13. Заборона дискримінації: Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту

Обсяг та складові заборони дискримінації

Зобов’язання держави щодо заборони дискримінації

Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони дискримінації (справа «Пічкур проти України», № 10441/06, 2013 р.; справа «D.H. та інші проти Чеської Республіки» (D.H. and Others v. the Czech Republic), № 57325/00, рішення Великої палати 2007 р.)

Обсяг та складові права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту

Зобов’язання держави щодо права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту Практика Європейського суду з прав людини щодо права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту (справа «Олександр Волков проти України», № 21722/11, рішення Великої палати 2013 р.; справа «Бурмич та інші проти України», №№ 46852/13, 47786/13, 54125/13, рішення Великої палати 2017 р.)

Тема 14. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов’язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану,

становища або ситуації

Європейська системи захисту прав людини під час збройних конфліктів

Правомірне обмеження прав людини

Відступ держави від своїх зобов'язань у сфері прав людини за надзвичайних станів

Застосування міжнародних стандартів прав людини у період збройних конфліктів.

Застосування принципу *lex specialis* щодо міжнародного гуманітарного права

Захист поранених і хворих у діючих арміях

Захист поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі
Захист військовополонених

Захист цивільного населення під час війни.

Захист жінок та дітей під час війни.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	с.з.	інд.	с.р.		л.	с.з.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Загальні засади науки і навчальної дисципліни «Європейська система захисту прав людини».	4	4	2	1	12	4	4	2	1	12

Тема 2. Правові та інші соціальні засади Європейської системи захисту прав людини	4	4	2	1	12	4	4	2	1	12
Тема 3. Захист прав людини в Європі	4	4	2	1	12	4	4	2	1	12
Тема 4. Механізм Європейської системи захисту прав людини	4	4		1	12	4	4		1	12
Тема 5. Захист жертв війни ресурсами Європейської системи захисту прав людини	2	2			12	2	2			12
Тема 6. Право на свободу та особисту недоторканність.	2	2	4		12	2	2	4		12
Тема 7. Європейська система захисту прав людини від злочинів у мирний час	2	2			12	2	2			12
Тема 8. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції	2	2			12	2	2			12
Тема 9. Захист прав людини на території іншої держави	2	2			12	2	2			12
Тема 10. Свобода думки, совісті і релігії. Свобода вираження поглядів	2	2			12	2	2			12
Тема 11. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність	2	2			12	2	2			12
Тема 12. Правозахисники у механізмі Європейської системи захисту прав людини	2	2			12	2	2			12
Тема 13. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту	2	2			12	2	2			12
Тема 14. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного	2	2			12	2	2			12

стану, становища або ситуації										
<i>Усього годин</i>	240	44	20	8	168	44	20	8	168	44

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)	Заочне відділення (кількість годин)
1.	Тема 1. Загальні засади науки і навчальної дисципліни «Європейська система захисту прав людини».	2	2
2.	Тема 2. Правові та інші соціальні засади Європейської системи захисту прав людини	2	2
3.	Тема 3. Захист прав людини в Європі	2	2
4.	Тема 4. Механізм Європейської системи захисту прав людини	2	2
5.	Тема 5. Захист жертв війни ресурсами Європейської системи захисту прав людини	2	2
6.	Тема 6. Право на свободу та особисту недоторканність.	2	2
7.	Тема 7. Європейська система захисту прав людини від злочинів у мирний час	2	2
8.	Тема 8. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції	2	2
9.	Тема 9. Захист прав людини на території іншої держави	2	2
10.	Тема 10. Свобода думки, совісті і релігії. Свобода вираження поглядів	2	2
11.	Тема 11. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність	2	2
12.	Тема 12. Правозахисники у механізмі Європейської системи захисту прав людини	2	2
13.	Тема 13. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту	2	2
14.	Тема 14. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації	2	2
	Разом	44	44

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)	Заочне відділення (кількість годин)
1.	Тема 1. Загальні засади науки і навчальної дисципліни «Європейська система захисту прав людини».	2	2
2.	Тема 2. Правові та інші соціальні засади Європейської системи захисту прав людини	2	2
3.	Тема 3. Захист прав людини в Європі	2	2
4.	Тема 4. Механізм Європейської системи захисту прав людини	2	2
5.	Тема 5. Захист жертв війни ресурсами Європейської системи захисту прав людини	2	2
6.	Тема 6. Право на свободу та особисту недоторканність.	2	2
7.	Тема 7. Європейська система захисту прав людини від злочинів у мирний час	2	2
8.	Тема 8. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції	2	2
9.	Тема 9. Захист прав людини на території іншої держави	2	2
10.	Тема 10. Свобода думки, совісті і релігії. Свобода вираження поглядів	2	2
11.	Тема 11. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність	2	2
12.	Тема 12. Правозахисники у механізмі Європейської системи захисту прав людини	2	2
13.	Тема 13. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту	2	2
14.	Тема 14. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації	2	2
	Разом	44	44

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)	Заочне відділення (кількість годин)
1.	Тема 1. Загальні засади науки і навчальної дисципліни «Європейська система захисту прав людини».	2	2
2.	Тема 2. Правові та інші соціальні засади Європейської системи захисту прав людини	2	2
3.	Тема 3. Захист прав людини в Європі	2	2
4.	Тема 4. Механізм Європейської системи захисту прав людини	2	2
5.	Тема 5. Захист жертв війни ресурсами Європейської системи захисту прав людини	2	2
6.	Тема 6. Право на свободу та особисту недоторканність.	2	2
7.	Тема 7. Європейська система захисту прав людини від злочинів у мирний час	2	2
8.	Тема 8. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції	2	2
9.	Тема 9. Захист прав людини на території іншої держави	2	2
10.	Тема 10. Свобода думки, совісті і релігії. Свобода вираження поглядів	2	2
11.	Тема 11. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність	2	2
12.	Тема 12. Правозахисники у механізмі Європейської системи захисту прав людини	2	2
13.	Тема 13. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту	2	2
14.	Тема 14. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації	2	2
	Разом	88	88

8. Індивідуальні завдання

Підготувати тези доповідей на наукові / науково-практичні конференції з елементами наукового дослідження та презентацією на одну з нижченаведених тем

Загальні засади науки і навчальної дисципліни «Європейська система

захисту прав людини».

Правові та інші соціальні засади Європейської системи захисту прав людини

Захист прав людини в Європі

Механізм Європейської системи захисту прав людини

Захист жертв війни ресурсами Європейської системи захисту прав людини

Право на свободу та особисту недоторканність.

Європейська система захисту прав людини від злочинів у мирний час

Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції

Захист прав людини на території іншої держави

Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність

Правозахисники у механізмі Європейської системи захисту прав людини

Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб

юридичного захисту

Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації

Підготувати узагальнення есе на одну з тем

Правова доктрина захисту прав людини на території Європи

Поняття, зміст і суб'єктний склад правозахисної діяльності у Європі

Вплив європейської гуманітарної системи на інші регіональні і загальносвітову системи захисту прав людини

Роль українських юристів у створенні правових механізмів Європейської системи захисту прав людини

Забезпечення захисту прав людини в міжнародних європейських організаціях

Європейська системи захисту прав людини під час збройних конфліктів

Правомірне обмеження прав людини

Відступ держави від своїх зобов'язань у сфері прав людини за надзвичайних станів

Застосування міжнародних стандартів прав людини у період збройних конфліктів.

Застосування принципу *lex specialis* щодо міжнародного гуманітарного права

Захист поранених і хворих у діючих арміях

Захист поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі
Захист військовополонених

Захист цивільного населення під час війни.

Захист жінок та дітей під час війни.

Узагальнити досудову і судову практику і змоделювати відповідні справи

Практика суду з прав людини щодо заборони дискримінації

Практика суду з права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту

Свобода думки, совісті і релігії.

Свобода вираження поглядів

**9. Види контролю і система накопичення балів
Шкала оцінювання: національна та ECTS**

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	

E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

Об’єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Критерії комплексного оцінювання доводяться до студентів на початку викладання навчальної дисципліни.

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК) та підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ) за **100-бальною шкалою**.

Завдання **ПК** оцінюються в діапазоні від **0 до 60 балів**.

ПКЗ оцінюються в діапазоні від **0 до 40 балів**. ПКЗ проводиться у формі екзамену з ключових питань, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати знання з даного предмета з сучасними соціальними і правовими проблемами оцінюються в діапазоні від **0 до 20 балів**. До екзаменаційного білета включаються, як правило, 3 питання з історії держави і права України. До ПКЗ входить індивідуальне завдання студентів оцінюється в діапазоні від **0 до 20 балів**

	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1.	Підготовка завдання самостійної роботи	2	8	16
2.	Контрольне тестування	4	5	20
3.	Виступи, обговорення та дискусії на практичних заняттях	8	3	24
4.	Індивідуальне завдання	1	20	20
5.	Залік в письмовому вигляді	1	20	20
Усього		18		100

Критерії поточного контролю (ПК) (від 0 до 60 балів)

Бальна система застосовується для стимулювання активності студентів. Ця система балів вводиться з метою заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи по вивченню теоретичного матеріалу, передбаченого даною дисципліною

Критерії оцінювання на семінарських заняттях:

3 бали виставляються студенту тоді, коли всі завдання виконані правильно, у відповідності до вимог;

2 бали виставляються студенту тоді, коли він виявляє розуміння основних понять, положень і фактів, проте завдання виконані не в повному обсязі або містять помилки;

1 бали виставляється студенту тоді, коли домашня підготовка та завдання виконані частково.

Критерії оцінювання контрольного тестування

Студент виконує **4 контрольні заходи**, які оцінюються – **максимум по 5 балів**.

Контроль складається з тестових завдань:

1. 100 – 90% правильних відповідей – **5 балів**.

- 2. 80 – 70% правильних відповідей – **4 бали.**
- 3. 60 – 50% правильних відповідей – **3 бали.**
- 4. 40 – 30% правильних відповідей – **2 бали.**
- 5. 20% правильних відповідей – **1 бал.**

Критерії оцінювання виконання і захисту студентом самостійної творчої роботи (8 балів).

- 1. Цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу – **2 бали.**
- 2. Повнота розкриття питання – **1 бал.**
- 3. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки – **1 бал.**
- 4. Правильність оформлення роботи – **1 бал.**
- 5. Захист виконаного індивідуального завдання – **3 бали:**
3 бали – відповідь бездоганна за змістом, студент вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;
2 бали – відповідь розкрита, студент вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності та помилки;
1 бал – студент у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна, поверхова.

**Критерії підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ)
(від 0 до 40 балів)**

Критерії оцінювання виконання і захисту студентом індивідуального завдання (20 балів)

- 1. Цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу – **максимально 4 бали.**
- 5. Повнота розкриття питання – **максимально 4 бали.**
- 6. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки – **максимально 3 бали.**
- 7. Опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел – **1 бал.**
- 8. Правильність оформлення роботи – **максимально 2 бали.**
- 9. Захист виконаного індивідуального завдання – **максимально 4 бали:**
4 бали – відповідь бездоганна за змістом, студент вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;
3 бали – відповідь розкрита, студент вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності та помилки;
2 бали – відповідь повна, студент допускає помилки в основних питаннях;
1 бал – студент у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна, поверхова.
- 10. Виконання роботи на електронному носії **максимально 3 бали:**
3 бали – презентація роботи;
2 бали – електронний варіант тексту з рисунками та таблицями;
1 бал – рукописний варіант роботи.

Критерії оцінювання підсумкового контролю – екзамену (20 балів).

Екзамен може проводитись для покращання оцінки, отриманої за результатами поточного рейтингового контролю.

Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань.

Максимальний результат виконання екзаменаційного завдання оцінюється в 20 балів:

20 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу. Кожне питання оцінюється в 6-7 балів.

19 – 15 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури.

14 – 10 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

9 – 5 балів передбачає неповні знання студента основної літератури; студент лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

4 - 1 балів ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли студент не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

11. Рекомендована література

Бонд М. Вступ до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Страсбург : Вид-во Ради Європи, 2021. 101 с.

Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 310 с.

Шуміло Інеса Анатоліївна Міжнародна система захисту прав людини: навчальний посібник. К.: ФОП Голембовська О.О., 2018. 168 с.

Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06.03.2018 м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

Усманов Ю. І. Загальні відмінності захисту права на життя в умовах збройного конфлікту й ситуацій насильства всередині держави. Альманах міжнародного права. 2018. № 19. С. 114-123.

Кучинська О.П., Фулей Т.І., Бараннік Р.В. Принципи кримінального провадження у світлі практики Європейського суду з прав людини: монографія. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2013. 228 с.

Антонович М. М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Теорія і практика. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 384 с.

Донеллі Дж. Права людини у міжнародній політиці. Львів: Кальварія, 2004. 280 с.

Бисага Ю.М., Палінчак М.М., Белов Д.М., Данканич М.М. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина. Ужгород : 2003. 57 с.

Неліп М.І., Мережко О.О. Силовий захист прав людини: питання легітимності в сучасному міжнародному праві. К.: Наукова думка, 1998. 189 с.

Международное сотрудничество государств в области прав человека (проблемы защиты прав человека в условиях борьбы за мир и безопасность). В.Н.Денисов, А.М.Овсяк, П.Ф.Мартыненко и др. К.: Наук, думка, 1987. 264 с.

Додаткова

Макаренков О. Л. Верифікація вчинених в Україні воєнних злочинів інструментами міжнародного кримінального права. Право і суспільство. 2023. № 1. С. 380-388. URL : <http://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=174>

Панова Е.В. Международно-правовые основы деятельности Комитета по правам человека : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. М., 2005 99 с.

Зубарева А. Є. Міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини : дис. ... к.ю.н. : 12.00.11. Одеса, 2015. 211

Мезяев А.Б. Африканская и Азиатская системы обеспечения безопасности и защиты прав человека. Универсальные и региональные системы защиты прав человека и интересов государства. Под ред. Г.И. Курдюкова. Казань, 2002. 166 с.

Мионов Н.М. Межамериканская система защиты прав человека: генезис и основные институты. Международное публичное и частное право. 2009. № 5. С. 29-44.

Мовчан А. П. Права человека и международные отношения. Отв. ред.: Кудрявцев В. Н. М.: Наука, 1982. 145 с.

Основные международные договоры по правам человека. ООН, Нью-Йорк и Женева, 2006. С. 105–133

The Epistemology of Democracy. Ed. Samaržija H., Cassam Q. Palgrave. New York : Routledge. 2023. 334 p.

ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА:

1. <https://nocorruptioninznu.wixsite.com/my-site>
2. <http://www.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної ради України.
3. <http://www.nbu.gov.ua/> - Офіційний сайт Національної

бібліотеки імені В.І. Вернадського.

4. <http://www.scourt.gov.ua/> - Офіційний сайт Верховного Суду.
5. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
6. <http://www.gp.gov.ua/> - Офіційний портал Генеральної прокуратури України.
7. <http://mvs.gov.ua/> - Офіційний сайт МВС України.
8. <http://www.sbu.gov.ua/> - Офіційний сайт Служби безпеки України.
9. <http://www.kvs.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної пенітенціарної служби України.
10. do.gov.ua/udo/ – офіційний сайт Управління державної охорони України.
11. www.vkka.gov.ua/ – офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.
12. www.minjust.gov.ua/ – офіційний сайт Міністерства юстиції України.
13. www.ombudsman.kiev.ua/ – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
14. <http://www.library.ukma.kiev.ua/amer> – Американська бібліотека НаУКМА
15. <http://www.loc.gov> – бібліотека Конгресу США
16. <http://www.bl.uk> – Британська бібліотека
17. <http://www/d-nd.de> – Німецька національна бібліотека
18. <http://www.bnf.fr> – Національна бібліотека Франції
19. <http://dev.europeana.eu> – Європейська цифрова бібліотека (Europeana)
20. <http://ausicl.com/> – Австралійський Інститут Порівняльних Правових Систем;
21. <http://www.iuscomparatum.org/AIDC> – Міжнародна академія порівняльного права.
22. <http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу;
23. <http://www.euractiv.com> – медіа портал Європейського Союзу;
24. <http://www.europarl.europa.eu> – сторінка Європейського парламенту;
25. <http://ec.europa.eu> – сторінка Європейської Комісії;
26. <http://www.consilium.europa.eu> – сторінка Ради Європейського Союзу;
27. <http://www.echr.coe.int/echr/> - офіційний сайт Європейського суду з прав людини;
28. <http://europa.eu/> - офіційний сайт Європейського Союзу;
29. <https://www.europol.europa.eu> - офіційний сайт Європейського поліцейського агентства (Європол);
30. <http://www.icccpi.int> - офіційний сайт Міжнародного кримінального суду;
31. <http://www.icj-cij.org/homepage/ru> - офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй;
32. <http://www.interpol.int> - офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол;

33. <http://www.nato.int/cps/en/natolive/index.htm> - офіційний сайт Північноатлантичного альянсу;
34. <http://www.osce.org> - офіційний сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі.